

LEZEN: Matteüs 5–7; Romeinen 7:7; Genesis 15:6; Micha 6:6–8; Lucas 6:36; Matteüs 13:44–52; Romeinen 8:5–10.

KERNTEKST: ‘Toen Jezus deze rede had uitgesproken, waren de mensen diep onder de indruk van zijn onderricht, want hij sprak hen toe als iemand met gezag, en niet zoals hun schriftgeleerden.’
Matteüs 7:28, 29

03

DE BERGREDE

In het boek Exodus zien we hoe God de kinderen van Israël uit Egypte bevrijdt, hen ‘doopt’ in de Rode Zee, hen veertig jaar lang door de woestijn leidt, tekenen en wonderen verricht en een persoonlijke ontmoeting met hen heeft op een bergtop. Daar geeft hij hun zijn wet.

In het boek Matteüs zien we hoe Jezus uit Egypte komt, gedoopt wordt in de rivier de Jordaan, veertig dagen in de woestijn doorbrengt, tekenen en wonderen verricht en een persoonlijke ontmoeting met Israël heeft op een bergtop waar hij diezelfde wet uitlegt. Jezus doorliep de geschiedenis van Israël, werd Israël en in hem zijn alle beloften van het verbond vervuld.

De Bergrede is de krachtigste preek die ooit verkondigd is. Zijn woorden hebben niet alleen een diepe invloed gehad op de mensen die aanwezig waren, maar ook op ieder die door de eeuwen heen, zelfs tot en met onze tijd, deze levens-veranderende boodschappen heeft gehoord.

Toch moeten we niet alleen luisteren naar deze rede. We moeten hem vooral toepassen. Deze week bestuderen we naast datgene wat Jezus in de Bergrede gezegd heeft,¹ ook wat hij in Matteüs 13 zei over het *toepassen* van zijn woorden in ons leven.

¹ Matteüs 5–7

**MAAK
DEZE LES VOOR
SABBAT
16 APRIL**

PRINCIPES EN NORMEN

Blader door de Bergrede in Matteüs 5–7. Vat hieronder samen wat u het meeste opvalt en wat het voor u betekent.

03

‘Van alle religieuze betogen in de geschiedenis van de mensheid is er misschien niet een die zoveel aandacht heeft gekregen als de Bergrede. Filosofen en activisten met een niet-christelijk wereldbeeld, die weigerden Jezus te aanbidden, bewonderden wel zijn ethiek. In de twintigste eeuw was Mahatma Gandhi de meest bekende niet-christelijke liefhebber van de leerrede.’²

Deze preek is op veel verschillende manieren bekeken. Sommigen zien hem als een onhaalbare morele standaard. De bedoeling is dat wij neerknielen en aanvaarden dat de rechtvaardigheid van Jezus onze enige hoop op verlossing is. Niemand van ons kan ook maar in de buurt komen van deze goddelijke standaard die aan ons in de Bergrede geopenbaard wordt. Anderen zien het als een ethisch betoog en een oproep tot pacifisme. Sommigen zien er een sociaal evangelie in, een oproep om het koninkrijk van God door menselijke inspanning te realiseren.

Waarschijnlijk stopt iedereen in zekere zin iets van zichzelf in deze rede, omdat hij op zo'n indrukwekkende manier ingaat op belangrijke onderdelen van ons leven. We reageren er allemaal op onze eigen manier op.

Ellen G. White schrijft: 'In de Bergrede trachtte hij het werk teniet te doen dat tot stand was gebracht door verkeerd onderricht en zijn toehoorders een juiste voorstelling te geven van zijn koninkrijk en zijn karakter. ... De waarheden die hij onderwees zijn even belangrijk voor ons als voor de menigte die hem volgde. Wij hebben er evenveel behoefte aan de grondbeginselen van Gods koninkrijk te kennen.'³

Ongeacht wat wij er zelf in stoppen, de Bergrede geeft ons de basisprincipes van Gods koninkrijk. Hij vertelt ons hoe God is, als heerser van zijn koninkrijk, en hoe God wil dat wij zijn, als onderdanen van zijn koninkrijk. De principes en normen van de vergankelijke koninkrijken van deze wereld zijn radicaal anders dan de principes en normen van dat ene koninkrijk dat eeuwig zal blijven bestaan.⁴

² Craig L. Blomberg, *The New American Commentary: Matthew* (Nashville: B&H Publishing Group, 1992), vol. 22, blz. 93, 94

³ Ellen G. White, *Jezus – De wens der eeuwen*, blz. 242

⁴ Zie Daniël 7:27

Matteüs 7:28, 29

Waar waren de mensen van onder de indruk?

DE BERGREDE TEGENOVER DE WET

Sommige christenen zien de Bergrede als een nieuwe 'wet van Christus' die de 'wet van God' heeft vervangen. Ze zeggen dat een wettisch stelsel werd opgevolgd door een genadestelsel, of dat de wet van Jezus verschilt van de wet van God. Deze visies zijn misvattingen over de Bergrede.

Lees Matteüs 5:17–19, 21, 22, 27, 28.⁵ Wat zeggen deze verzen over de wet? En wat zeggen ze indirect over de gedachte dat de wet (de Tien geboden) op de een of andere manier is vervangen door de Bergrede?

03

Craig S. Keener schrijft: 'De meeste Joodse mensen begrepen de geboden in een context van genade ...; aangezien Jezus meer genade in de praktijk voorschreef ..., was het ongetwijfeld zijn bedoeling om de eisen van het koninkrijk in het licht van genade te plaatsen.'⁶ In de evangeliën omarmt Jezus degenen die zichzelf vernederen en God als heerser aanvaarden, zelfs wanneer ze in de praktijk het doel van morele volmaaktheid niet verwezenlijken. ... De boodschap van het koninkrijk in de evangeliën transformeert de mensen die haar nederig ontvangen op dezelfde manier als zij de mensen verplettert die arrogant, religieus en sociaal voldaan zijn.'⁷

Lees Genesis 15:6. Hoe helpt dit vers ons begrijpen dat verlossing altijd door geloof is geweest?

Het geloof van Jezus Christus was geen nieuw geloof. Van de zondeval af is er eenzelfde geloof geweest. De Bergrede verving verlossing door werken niet door verlossing door genade. Het was *altijd al* verlossing door genade geweest. *Voordat* de Heer hen bij Sinai om gehoorzaamheid vroeg, had hij de kinderen van Israël door genade gered bij de Rode Zee.⁸

Wat zegt uw eigen ervaring met de Heer en zijn wet u over het feit dat verlossing altijd door geloof is geweest en niet door de wet?

⁵ Zie ook Jakobus 2:10, 11; Romeinen 7:7

⁶ Vergelijk met Matteüs 6:12; Lucas 11:4; Marcus 11:25; Matteüs 6:14, 15; Marcus 10:15

⁷ Craig S. Keener, *The Gospel of Matthew: A Socio-Rhetorical Commentary* (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 2009), blz. 161, 162

⁸ Zie Exodus 20:2

Matteüs 5:17–19, 21, 22, 27, 28
Wat zeggen deze verzen over de wet?

DE SCHRIFTGELEERDEN EN DE FARIZEEËN

Lees Matteüs 5:20. Wat bedoelt Jezus wanneer hij zegt dat als onze 'gerechtigheid niet groter is dan die van de schriftgeleerden en de farizeeën', we het koninkrijk van de hemel niet kunnen binnengaan?

.....

.....

.....

.....

03

Verlossing is altijd door geloof geweest. Het jodendom, zoals het gepraktiseerd had moeten worden, is altijd een systeem van genade geweest. Maar er sloop wetticisme in. Dat kan met elke godsdienst gebeuren die gehoorzaamheid serieus neemt, zoals ook in het Zevende-dags Adventisme. In de tijd van Christus hielden vele (maar niet alle) religieuze leiders een 'harde, onbuigzame orthodoxie' aan, 'waarin geen greintje berouw, mildheid en liefde te vinden was'. Hierdoor misten zij 'de kracht om de wereld tegen verder verval te bewaren'.⁹

Uiterlijke vormen op zich, zeker wanneer ze door mensen zijn gemaakt, hebben niet de kracht om levens te veranderen of een karakter te transformeren. Het ware geloof werkt door de liefde.¹⁰ Dat is het enige wat uiterlijke handelingen aanvaardbaar maakt in de ogen van God.

Lees Micha 6:6–8. Herkent u hierin een samenvatting van de Bergrede? Zo ja, hoe?

.....

.....

.....

.....

Zelfs in de tijd van het Oude Testament waren offers niet een doel op zich, maar een middel om een doel te verwezenlijken. Het doel was een leven waarin de volgelingen van God zijn liefde en karakter weerspiegelden. Dit was afhankelijk van een volledige overgave aan God en een besef van totale afhankelijkheid van zijn reddende genade. Ondanks al hun uiterlijk vertoon van vroomheid en geloof, waren veel van de schriftgeleerden en farizeeën zeker geen standaardvoorbeelden van hoe een volgeling van de Heer zou moeten leven.

Zelfs als u vast overtuigd bent van verlossing door geloof alleen en dat alleen Jezus' rechtvaardigheid u kan redden, kunnen de subtiele vormen van wetticisme uw leven binnensluipen. Hoe voorkomt u dat dit gebeurt?

.....

.....

.....

.....

⁹ Ellen G. White, *Christen – zijn op de manier van Jezus*, blz. 56

¹⁰ Galaten 5:6

Genesis 15:6

Wat is een rechtvaardige daad?

DE PRINCIPES VAN HET KONINKRIJK

Het meest drastische onderwijs van Jezus vinden we misschien wel in Matteüs 5:48. Lees het vers. Hoe moeten wij zondaars dat doen?

.....

.....

.....

Van alle lessen in de Bergrede moet dit wel de verrassendste zijn, de meest extreme. Zo volmaakt te zijn als 'jullie hemelse Vader volmaakt is.' Wat houdt dat in?

03

Het woordje 'dus' in het begin van de zin is een belangrijk onderdeel om dit vers te begrijpen. 'Dus' impliceert een conclusie, iets dat volgt uit het voorgaande. Waaruit bestond was het voorgaande?

Lees Matteüs 5:43–47. Deze verzen leiden naar Matteüs 5:48. Hoe helpen zij te begrijpen wat Jezus met Matteüs 5:48 bedoelde?¹¹

.....

.....

.....

Dit is niet de eerste keer dat zo'n gedachte in de Bijbel voorkomt. Al in het boek Leviticus zegt de Heer tegen zijn volk: 'Wees heilig, want ik, de Heer, jullie God, ben heilig.'¹² In Lucas zegt Jezus: 'Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is.'¹³

De hele context van Matteüs 5:43–48 gaat niet over het formeel gehoorzamen van regels en normen, hoe belangrijk die ook mogen zijn. In plaats daarvan legt dit gedeelte de nadruk op het liefhebben van mensen. Niet alleen de mensen van wie iedereen zou kunnen houden, maar juist van diegenen die we volgens de normen van de wereld over het algemeen niet hoeven lief te hebben.

Het is belangrijk te onthouden dat God niet iets van ons zou vragen wat hij niet in ons kan verwezenlijken. Als wij aan onszelf overgelaten zouden zijn, beheerst door onze zondige en zelfzuchtige harten, zouden we dan onze vijanden liefhebben? Zo werkt de wereld niet. Maar zijn wij inmiddels geen burgers van een ander koninkrijk geworden? Wij hebben de belofte gekregen dat als wij ons aan God overgeven 'hij die dit goede werk bij u begonnen is, het ook zal voltooien op de dag van Christus Jezus'.¹⁴ Wat kan er mooier zijn dan dat God ons in onze eigen omgeving laat liefhebben zoals hij van ons houdt?

Zou uw leven anders zijn als u uw vijanden liefhad?

.....

.....

.....

¹¹ Zie ook Lucas 6:36

¹² Leviticus 19:2

¹³ Lucas 6:36

¹⁴ Filippienzen 1:6

Micha 6:6–8

Wat wil de Heer van mij?

DE WOORDEN VAN HET KONINKRIJK

Jezus preekte niet alleen op een bergtop. Hij verkondigde dezelfde boodschap over het koninkrijk door heel Israël. Matteüs 13 vermeldt dat Jezus vanuit een boot onderwees, 'terwijl de menigte op de oever bleef'.¹⁵ Jezus vertelde vervolgens gelijkenissen die de mensen er niet alleen van moesten overtuigen dat zij niet alleen zijn woorden moesten horen maar ook toepassen.

03

Lees Matteüs 13:44–52. Welke aspecten van deze gelijkenissen helpen u te begrijpen hoe u de lessen van de Bergrede in uw leven kunt toepassen?

Twee dingen vallen op in de eerste twee verhalen. In beide verhalen komt het idee van afstand doen voor, waarbij het ene wordt weggedaan om het andere te verkrijgen. Of het nu een schat in een akker is of een parel. Het andere cruciale punt is de grote waarde die de mannen hechtten aan wat ze gevonden hadden. In beide gevallen verkochten ze al hun bezit om het te bemachtigen. Hoewel we onze verlossing niet kunnen kopen,¹⁶ is de les van de ze gelijkenissen duidelijk: niets wat we in deze wereld hebben is het waard om Gods koninkrijk voor mis te lopen.

Als we dit op ons leven willen toepassen, moeten we dus ervoor kiezen afstand te doen van de dingen van deze wereld. In plaats daarvan moeten we ons laten vervullen door Gods Geest.¹⁷ Dit is misschien niet makkelijk. Het zal de dood van het eigen ik vereisen en het opnemen van ons eigen kruis. Maar als we ons telkens voorhouden wat de waarde is van het beloofd, zou ons dat voldoende moeten motiveren om de noodzakelijke keuzes te maken.

Lees de laatste gelijkenis in Matteüs 13:47–50. Hierin wordt ook een afstand gecreëerd. Helpt dit gegeven in de eerste twee gelijkenissen u om te begrijpen wat er in de derde gelijkenis speelt? Zo ja, hoe?

¹⁵ Matteüs 13:2

¹⁶ Jesaja 55:1, 2

¹⁷ Zie Romeinen 8:5–10

Matteüs 5:43–48

Welke soort volmaaktheid
vraagt God?

VERDERE STUDIE

Lees 'De Bergrede'¹⁸ en *Christen–zijn op de manier van Jezus van Ellen G. White.*

In de gelijkenissen in Matteüs 13:44–46 vonden de mannen iets van grote waarde. Gezien de context, zeker nadat Jezus de derde gelijkenis had verteld, kunnen we stellen dat zij de waarheid hadden gevonden: de waarheid die leidt tot eeuwig leven, in plaats van eeuwige vernietiging 'in de vuuroven'.¹⁹ Dit is belangrijk, omdat we in een tijdperk leven waar de idee van 'waarheid' hooguit ouderwets wordt gevonden of in het slechtste geval gevaarlijk. Dit is helaas een onjuiste gedachte die sommige christenen hebben overgenomen. Niettemin is de boodschap van deze gelijkenissen dat de waarheid bestaat en ook dat zij in elk leven doorslaggevend is voor de eeuwigheid. Dit zou geen verrassing moeten zijn. De Bijbel berust op de idee van absolute waarheid. Jezus heeft ten slotte gezegd: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.'²⁰ Als dat geen absolute waarheid is, wat dan wel? Natuurlijk, als zelfs iemand met zoveel kennis van de waarheid als Paulus zegt: 'ons kennen schiet tekort',²¹ dan is het duidelijk dat er nog veel is wat we niet weten. Maar zijn uitspraak betekent dat er meer waarheid is om te kennen. Waarheid die letterlijk het verschil maakt tussen eeuwig leven en eeuwige dood. Eeuwig leven of eeuwige dood? Radicaler dan dat kan niet.

¹⁸ Ellen G. White, *Jezus – De wens der eeuwen*, blz. 241 – 255

¹⁹ Matteüs 13:47–50

²⁰ Johannes 14:6

²¹ 1 Korintiërs 13:9

Matteüs 13:44–52

Waar wordt Gods koninkrijk mee vergeleken?

GESPREKSVRAGEN

- ◆ Hoe zou het zijn om te leven in een wereld waar iedereen de principes van de Bergrede navolgt?
- ◆ Met uitzicht op de oevers van het Meer van Galilea vertelde Jezus de gelijkenis van de wijze en de dwaas die huizen bouwden.²² In het droge seizoen kon men geen verschil zien tussen rots en zand. Iemand kon zijn huis op zand bouwen, denkend dat het rots was. Pas wanneer de regen kwam, werd de zanderige fundering blootgelegd en stortte het huis in. Jezus vergelijkt degenen die naar zijn woorden luisteren, maar ze niet uitvoeren, met wie op een zanderig fundament bouwen. Hoe laten de stormen in ons eigen leven zien of onze fundering van rots of zand is? Hoe kunnen we ons verzekeren van een fundering die stabiel en standvastig blijft te midden van de ergste beproevingen?

²² Zie Matteüs 7:24 – 27

Matteüs 5.43–48

De Bergrede

IJSBREKERVRAAG

Soms is er een verschil tussen wat er staat en wat er bedoeld wordt. Geef een voorbeeld.

IK VERKEN

Lucas begint in zijn evangelie zijn weergave van de toespraak die Jezus hield met de vermelding dat 'hij bleef staan op een plaats waar het vlak was'¹, terwijl Matteüs de inhoud ervan in drie hoofdstukken hergroepeert en aan het begin zegt dat Jezus de berg opging. Waarschijnlijk wilde hij een verbinding leggen met het geven van de Thora (de Wet) op de berg Sinaï. Jezus onderstreept de rol van de liefde in het houden van de wet, met name als het gaat om doden met woorden, overspel plegen in onze gedachten, alleen scheiden in geval van ontrouw, zweren en zich wreken. Het is een zwaar programma, maar het gaat nog verder: Hij overstijgt de ethiek van de Thora die hij zelf heeft gegeven en zegt dat men zelfs zijn vijanden lief moet hebben.

IK BESTUDEER

Wanneer hij de regels aanscherpt van hoe we ons moeten gedragen—regels die het menselijk vermogen te boven lijken te gaan—begint hij zijn opmerkingen steeds met: 'Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd' of 'er werd gezegd.'

- ◆ Waar komt de gedachte 'Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten' vandaan?
- ◆ Staat dat ergens in de Bijbel? De voorafgaande verzen wijzen op het enorme belang dat Jezus hechtte aan de Thora en de profeten.²
- ◆ Met welk gezag begint Jezus steeds zijn eigen commentaar: 'En ik zeg jullie . . .'
- ◆ Wijkt Jezus af van wat de Schrift zegt? Hij gaat verder met te zeggen dat we onze vijanden moeten liefhebben, dat we moeten bidden voor degenen die ons vervolgen en hen moeten groeten. Hij verwijst naar onze relatie met de hemelse Vaders ongetwijfeld ook naar het motief van een beloning.
- ◆ Wat bedoelt hij als hij zegt dat we geen zonen en dochters van de Vader zijn als we onze vijanden niet liefhebben en niet voor hen bidden? Verliezen we dan onze beloning? Over welke beloning gaat het?
- ◆ Hij eindigt ermee onze liefde voor onze vijanden tot een teken te maken van onze volmaaktheid, in navolging van de volmaaktheid van de Vader.
- ◆ Vinden we een dergelijke aansporing ook elders in de 'Bergrede', zodat we misschien beter kunnen begrijpen wat het wil zeggen onze vijanden lief te hebben?

IK PAS TOE

'Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk is gezegd' verwijst niet naar de Thora, want die zegt dat u uw naaste moet liefhebben als uzelf en dat u moet voorzien in de noden van uw vijanden.³ Inderdaad heeft de liefde die in Leviticus 19 wordt gevraagd betrekking op 'je familie, je broer, je volksgenoot en je volk', maar Exodus 23 noemt ook uw vijanden. Het lijkt alsof de Bijbel niet overal hetzelfde zegt ten aanzien van liefde voor de vijand. De Psalmen staan vol van negatieve opmerking van koning David over slechte

¹ Lucas 6:17

² Lucas 5:17–19

³ Leviticus 19:16–19, Exodus 23:4, 5, Spreuken 25:21).

Romeinen 8:5–10

Door wie laat ik me leiden?

en oppervlakkige mensen en vijanden van God. De Psalmen 26:5, 31:7, 139:21–22 vormen maar een paar voorbeelden. Na het lezen van bepaalde schriftgedeelten zou men ook kunnen concluderen dat men het recht heeft sommige mensen niet lief te hebben, omdat zij niet aan de kant van God staan.

Jezus verandert dat allemaal. Volmaakt zijn, d.w.z. zoon of dochter van God zijn, betekent dat we liefhebben zoals hij liefheeft: iedereen, zonder enig onderscheid te maken. Hij vraagt van ons dat we hem om vergeving vragen en onze schuld kwijt te schelden, zoals wij dat doen voor anderen.⁴ Dat is geen voorwaarde, het is een levenshouding—de ethiek van de hemel.

03

⁴ Matteüs 6:12

IK OVERDENK ...

Als we liefhebben kunnen we gelukkig zijn. God is gelukkig omdat hij liefheeft, zonder enig onderscheid te maken. Hij wil graag dat wij mensen net zo gelukkig zijn als hij is. In de hemel zullen we niet allemaal hetzelfde zijn, maar allemaal verschillende personen die elkaar voortdurend liefhebben. Laten we ons voor God openstellen, opdat hij ons helpt om nu al iedereen, altijd en zonder beperking, lief te hebben.

l o v i n g y o u r
b u l l i e s

M A T T H E W 5 : 4 3 - 4 8

WIE HEEFT INVLOED OP JOU?

Openingsvraag

Heb je een verband ontdekt tussen meer tijd aan je geloof besteden en anders in je werk of studie staan? Bespreek met elkaar.

Lees samen Mat 7:24-29

Ijsbrekervraag

Wie heeft de meeste invloed op jouw leven gehad tot nu toe? Bespreek met elkaar.

Inspiratie

Mat 7:28-29

'Jezus spreekt als iemand met macht!'¹

Behandel de tekst

- ♦ **Zondag:** vers 24-25. Over welke woorden had Jezus het? Welke twee dingen moest je doen? Waarom vergeleek hij dat met een verstand man? Waar zouden de regen en waterstromen voor kunnen staan? Waar staat het huis voor? Hoe kan het dat het niet instort? Bespreek met elkaar.
- ♦ **Maandag:** vers 26-27. Welke van de twee dingen deed de tweede groep mensen niet? Waarom vergeleek hij dat met een onnadenkend man? Waar had die man niet over nagedacht? Wat betekent het instorten van het huis? Waar staat de ruïne voor? Bespreek met elkaar.
- ♦ **Dinsdag:** vers 28. Diep onder de indruk, kun je vanuit het Grieks ook vertalen met 'geschokt'? Lees Matteüs 5-7 eens door, een geef aan wat de mensen als schokkend zouden kunnen hebben ervaren.
- ♦ **Woensdag:** vers 29. Jezus sprak anders dan anderen, in welk opzicht? Waar herken je het gezag aan in zijn woorden? Of had het alleen te doen met zijn houding? Bespreek met elkaar.

Toepassing

- ♦ **Donderdag.** Hoe verstandig ben jij? Welke keuzes zou je moeten maken om 'verstandig' te zijn. Is het makkelijk om te bepalen wat goed of fout is? Waarom wel, waarom niet? Bespreek met de groep.
- ♦ **Vrijdag.** Ben jij onder de indruk van de woorden van Jezus? Wat raakt jou? Waarom raakt het jou? Betekent dat het anderen ook raakt? Waarom niet? Waar heeft dat mee te maken denk je? Bespreek met elkaar.
- ♦ **Sabbat.** Welke positie heeft Jezus in jouw leven? Hoeveel gezag heeft Jezus in jouw leven op een schaal van 1-10? Leg uit waarom.

Opdracht

Waaruit blijkt de komende week dat Jezus gezag heeft over jouw leven? Wat ga je doen waaruit Jezus gezag over jouw leven blijkt?

¹ Matteüs 7:28-29, Bijbel in Gewone Taal